

Kursbeskrivning: Samhällsorienterande ämnen för grundlärarutbildningen år 4–6 30hp HT 2020

Varmt välkommen!

Innehåll

Inledning	2
Del 1 Kursinformation.....	2
Närvaro, examinationer, plagiat och förväntningar	3
Del 2 Vad är SO-didaktik?	5
Från ämnesintegrerad till ämnesspecifik undervisning	5
SO-ämnenas förmågor.....	6
Balansen mellan ämnesteorier och ämnesdidaktik	7
Fokus på begrepp	8
Referenser	10

Inledning

Kursbeskrivningar brukar vara kortfattade. Denna är lite längre och kräver mer av dig som läsare. Den inleds med information om delkurser, lärare, närvaro osv och därefter följer en text om SO-didaktik. Texten som tar upp frågor och teman som är specifika för de samhällsorienterande ämnenas didaktik kommer att vara utgångspunkt för diskussioner längre fram i kursen. Läs också kursplanen och titta på litteraturlistan innan kursen börjar.

<https://www.su.se/sok-kurser-och-program/hv461s-1.497055>

Välkommen till introduktionsseminariet kl. 10-12 den 31 augusti i Zoom.

Del 1 Kursinformation

När terminen är slut ska du:

ha kunskap och förmåga som krävs för att självständigt och med kollegor arbeta som lärare i samhällsorienterande ämnen, årskurs 4–6. Du kommer att lära dig massor!

De samhällsorienterande ämnena fokuserar på olika delar av verkligheten.

- Tiden
- Rummet
- Samhällets organisation
- Religion – etik

Gemensamt för de fyra skolämnena är att alla på något sätt berör människans livsvillkor och livsförutsättningar. Om SO-ämnena ska sammanfattas i ett enda begrepp skulle det kunna vara just *människans livsvillkor*.

Terminen består av följande fem delkurser sammanlagt 30 hp.

1. Geografi med ämnesdidaktik – lärare Gunilla Granath Zillén
2. Religionskunskap med ämnesdidaktik – lärare Frederik Wallenstein
3. Samhällskunskap med ämnesdidaktik – lärare Maja Torres Madzar
4. Historia med ämnesdidaktik – lärare Mari Eyice, Johnny Wijk
5. De samhällsorienterande ämnenas didaktik – lärare Cecilia Lundholm, Max Strandberg, Anna Jonsson, Eva Österlind

Lärarna ovan som tillhör kursens lärarlag har regelbundna möten för att utveckla kursen.

I geografikursen står det rumsliga perspektivet i fokus. Du får undersöka med hjälp av exkursioner och stadsvandringar hur naturen på olika sätt ger förutsättningar för liv. Geografiämnet utgår ifrån lika delar naturgeografi och kulturgeografi.

Samhällskunskapskursen syftar till att synliggöra hur vi som lärare kan ge eleverna kunskaper och verktyg för att förstå och agera i samhället. Olika teman behandlas genom ett löpande fokus på perspektivtagande, analys, aktuella samhällsfrågor, informationshantering och ämnesdidaktiska frågeställningar.

Aktuella frågor i etik och tro samt de fem världsreligionerna tas upp i religionskursen. Det mänskliga samhällets historia – människan i det förflutna är tema under kursen i historia. Historiska händelser såväl som människans livsvillkor på medeltiden och under stormaktstiden tas upp under seminarier och föreläsningar. I kursen ingår ett flertal besök på museer. Ett moment som ingår i kursen är jämförelser mellan olika läromedel.

Delkursen *De samhällsorienterande ämnenas didaktik* innehåller ett temaarbete som innebär planering för undervisning och att samtidigt knyta ihop de nya kunskaperna från de fyra ämneskurserna. Förutom seminarier och föreläsningar ingår SO-drama och ett pass om digitala verktyg som hålls av Medieverkstan.

Aktuellt!

Distansundervisning

Undervisning sker via zoom. Information om verktyget zoom finns på SU:s hemsida ([https://www.su.se/medarbetare/it/it-tjänster/e-mötestjänsten-zoom/e-mötestjänsten-zoom-1.405497](https://www.su.se/medarbetare/it/it-tjanster/e-motestjansten-zoom/e-motestjansten-zoom-1.405497))

Se också [https://www.su.se/utbildning/nyheter/har-du-registrerat-din-su-mejladress-på-ett-privat-zoom-konto-1.500628](https://www.su.se/utbildning/nyheter/har-du-registrerat-din-su-mejladress-pa-ett-privat-zoom-konto-1.500628))

För att undervisning och kommunikation via zoom ska fungera så bra som möjligt är det viktigt att beakta följande:

- Studenter ska ha sina för- och efternamn i zoom (inte påhittade namn)
- Kameran ska vara på
- Ljudet ska vara avstängt i utgångsläget vid seminarier och föreläsningar – det gör man genom att klicka på symbol med mikrofon, den ska vara i läge Mute.
- Länkar till zoom i undervisningen ges av lärare via Athena.

Obligatorisk närvaro gäller.

Närvaro, examinationer, plagiat och förväntningar

I samtliga delkurser är kurslitteraturen utgångspunkt för seminarier, studiebesök och föreläsningar. För en lyckad kurs och givande seminarier krävs att du har bearbetat litteraturen och gjort aktuella seminarieuppgifter.

Om du är sjuk eller har förhinder att gå på ett seminarium ska du kontakta läraren för att få kompletteringsuppgifter. Undervisningen är obligatorisk. Missar du ett seminarium eller en exkursion kan du kontakta kursläraren och fråga om det är möjligt att i stället delta med den andra seminariegruppen. Om du har mer än 20 % frånvaro får du få ta igen detta när kursen ges nästa termin. Kontakta alltid respektive delkurslärare för frågor om delkursen och kursansvarige för frågor om hela kursen.

De förändringar vi gjort i kursen under senare år bygger på kursens resultat och på de webbaserade utvärderingar som studenterna fyller i när kursen avslutas. Som arbetslag

strävar vi hela tiden med att förbättra innehåll och former för undervisningen. Du är välkommen med förslag på förbättringar i kursen. Det är viktigt att du tar ditt ansvar för kommande studentgrupper och besvarar den webbaserade utvärderingen som kommer i slutet av kursen.

Att ta delar av någon annans text och förespegla att man själv skrivit den är att fuska. Det är mycket allvarligt. Var därför mycket noga med att referera till de som skrivit texten. Alla former av fusk och plagiat rapporteras vidare och kan leda till avstängning.

Arbetslaget har strävat efter att ha varierande examinationsformer i kursen. För information om examinationsformer se de detaljerade kursbeskrivningarna som delas ut i samband med respektive kursstart.

Vi är vana vid höga resultat och vi vet att lyckade seminarier bygger på goda förberedelser från både lärare och studenter. Detta är en populär kurs som många lärare vill undervisa i och vi tror att det beror på att vi möter ambitiösa och positiva studenter. Det ställs höga förväntningar på oss lärare och i gengäld har vi förväntningar på att du:

- är förberedd inför seminarierna, exempelvis genom att göra seminarieuppgifter
- har med dig aktuell kurslitteratur till seminarierna
- läser den information som läggs ut på Athena
- har en fungerande SU mejl
- vid all mejlkontakt anger kurs och grupp

Schema se <https://www.su.se/sok-kurser-och-program/hv461s-1.497055>

Litteraturlista se <https://www.su.se/sok-kurser-och-program/hv461s-1.497055>

Kursbeskrivningar för varje delkurs läggs in på Athena innan kursstart.

Har du frågor? Skriv din fråga i Athena i **Forum för frågor** som finns under Innehåll och i mappen Kursinformation.

Kursadministratör: studieadm@hsd.su.se eller direkt till emil.paulsrud@hsd.su.se
Kursansvarig: Cecilia Lundholm cecilia.lundholm@hsd.su.se, hus P, plan 4, rum 449
Inriktningsansvar de samhällsorienterande ämnena F-6, Cecilia Lundholm
cecilia.lundholm@hsd.su.se

Språk

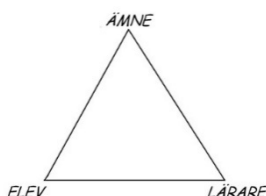
Som lärare kommer du att skriva både till elever, föräldrar och skolläda och det är därför viktigt att du för varje gång du skriver vara noga med att uttrycka dig tydligt, klart och korrekt. Detta gäller alla oavsett om man har svenska som andra eller första språk.

Del 2 Vad är SO-didaktik?

Didaktik handlar både om att välja ett innehåll och hur innehållet ska anpassas till undervisning med elever. Johan Amos Comenius (1592–1670) definierade didaktik som ”En fullständig framställning i konsten att lära alla allt”.

Till didaktik hör de tre frågorna *vad ska undervisas, hur ska det ske och varför*. Didaktik beskrivs ofta som relationen mellan innehåll, lärare och elev.

Innehållet i de fyra samhällsorienterande ämnena, geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, ändrar sig i takt med samhällsutvecklingen. En del innehåll är nytt t.ex. hållbar utveckling medan annat innehåll har förändrats som Europas länder.

SO-ämnena skiljer sig åt en hel del delvis för att de tillhör olika vetenskapliga traditioner. Några ämnen har koppling till humanism, andra till samhällsvetenskap. De naturgeografiska inslagen i geografiämnet har t.ex. koppling till naturvetenskap, etik i religionskunskap ligger nära filosofi.

Om man studerar kunskapskraven för de fyra ämnena i Lgr 11 ser man att ämnena skiljer sig mycket åt, de har fått olika utformning och tyngdpunkterna varierar mellan ämnena (Stolare 2015). Av kursplanerna i Lgr 11 framgår också att kunskapsuppdraget dvs. det eleverna ska ges möjlighet att lära är mycket brett (a.a). Så svaret på frågorna vad, hur och varför skiljer sig åt en hel del mellan de fyra ämnena.

Från ämnesintegrerad till ämnesspecifik undervisning

Du och många av lärarstudenterna hade SO på mellanstadiet. I den föregående läroplanen, Lpo 94, beskrevs de fyra samhällsorienterande ämnena under ett och samma ämne: De samhällsorienterande ämnena (SO-ämnena). Där betonades de gemensamma dragen i ämnena i undervisningen. I den nuvarande läroplanen för grundskolan - Lgr 11 - betonas istället varje skolämnes specifika innehåll vilket innebär att betyg i årskurs 6 nu ges i de fyra separata ämnena. Det är fortfarande möjligt att sätta blockbetyg i SO-ämnena om undervisningen har bedrivits så (även om läroplanen inte är skriven i SO-förmågor). Men då måste rektor ha gett sitt godkännande. På lågstadiet och i förskoleklassen är de samhällsorienterande ämnena ett blockämne.

Det är givetvis viktigt att se sambandet mellan närbesläktade områden, men det kan också vara viktigt att se särarten i varje ämne och att framhålla det specifika. För elever som blir intresserade av historia men inte kan uppbåda samma intresse för övriga ämnen kan det vara värdefullt att få ett betyg som belönar prestationerna i historia. Argumenten för ämnesseparerad undervisning är främst att den ger eleverna större möjlighet att fördjupa sig i stoffet och därmed få en större ämneskunskap.

Ämnesspecifik eller ämnesintegrerad undervisning är enligt Salomonsson (2014) exempel på två motsatta synsätt vad det gäller ämnesinnehållet i de samhällsorienterande ämnena. Det ena synsättet, som Salomonsson kallar det *progressivistiska*, uppfattar det gemensamma i de samhällsorienterande ämnena och betonar helheten. Det andra och motsatta, det *disciplinära* synsättet, betonar ämnesinnehållet i ämnena.

I kursen som består av fyra ämneskurser (6 hp) och en renodlad ämnesdidaktisk kurs (6 hp) kombinerar vi disciplinära och progressivistiska synsätt.

I vid bemärkelse handlar ett ämnesdidaktiskt förhållningssätt om lärares *reflektioner och överväganden* kring undervisningens innehåll och hur detta bäst bör organiseras och genomförs för att skapa goda förutsättningar för elevers lärande. Ett ämnesdidaktiskt förhållningssätt framstår i Ekendahl m.fl. (2015) som en analyserande blick, eller didaktisk blick, på undervisning som kan öka medvetenheten om vad, varför och hur man som lärare väljer innehåll och form för undervisning.

SO-ämnenas förmågor

Aktuella förmågor i samhällsorienterande ämnena är t.ex. att se delar och helheter, göra jämförelser och se samband mellan olika företeelser. Andra exempel på centrala förmågor i SO-ämnena är att skilja på vad som är orsak och verkan, att kunna förklara innebörden av hållbar utveckling ur olika perspektiv och kunna diskutera vad som är tradition och religion.

I Lgr 11 har det skett en förskjutning från att elever ska *veta* till att de ska *visa att de kan* (Carlgren 2015;66). Elever i dagens skola ska inte längre bara veta något utan de ska kunna göra något som t.ex. analysera naturens processer, kritiskt granska information och välja lämpliga källor. Med hjälp av olika sorters fakta ska de kunna analysera och diskutera olika teman och frågor. Låt oss ta ett exempel från ett pågående forskningsprojekt. Eleverna arbetar med ett case om en romsk kvinna som tigger. Målet är att eleverna med hjälp av berättelsen och fakta om diskriminering ska kunna resonera om möjliga sätt att lösa hennes och hennes barns situation. Men eleven ska även ges möjlighet att utveckla förståelse för diskriminering som ett samhällsfenomen.

När elever undersöker, studerar och samlar material och använder redskap pågår ofta lärande i dialog tillsammans med klasskamrater. Läxor¹ behöver inte bara vara förberedande eller repeterande utan kan också användas som ett sätt att samla material och data som bearbetas tillsammans i klassrummet. När elever sorterar, undersöker och studerar företeelser blir lärande funktionellt (Jfr Carlgren 2015; 147 med referens till Resnick, 1987). När skolor ordnar insamlingar av t.ex. aluminiumljushållare, kläder till behövande eller när de gräver ner sopor i jorden för att studera nedbrytning är det exempel på att lärandet blir funktionellt. I kursen kommer du att få möjlighet att skapa olika former av funktionellt lärande.

¹ En föreläsning om läxor och lärares läxpraktik ingår i delkursen De samhällsorienterande ämnenas didaktik.

SO-ämnena innehåller i jämförelse med andra skolämnen ovanligt många begrepp. För att lära sig historia, geografi, samhällskunskap och religionskunskap måste eleverna ges möjlighet att använda de centrala begreppen. Vissa av begreppen är gemensamma för de samhällsorienterande ämnena andra är mer ämnesspecifika. Det går inte, enligt Carlgren (2015), att tillfullo förstå ett begrepp genom att kunna säga vad det betyder – det måste på något sätt praktiseras. I kursen kommer du att få arbeta med begrepp och beskriva vad, hur och varför de ska tas upp i undervisningen. En utmaning är att skapa uppgifter och utforma undervisning så att elever på olika sätt får praktisera det de lärt sig i SO-ämnena. Elevers färdighet framkommer i hur de använder begreppen muntligt och skriftligt genom olika moment t.ex. genom dramatisering², intervjuer och laborationer.

När du som lärare ska planera och undervisa om t.ex. Östersjöväldets³ uppkomst och fall kanske du måste förbereda dig genom att läsa på lite dagarna innan. Basen i kunskaperna om Sveriges historia har du redan från din egen skolgång men de kommer att byggas ut så att du kan mycket mer när kursen är slut. Den lärare som är kunnig kan lättare välja innehåll, metoder och skapa en varierad undervisning där eleverna utmanas i sin begreppsförståelse än den lärare som är osäker på innehållet. Goda ämneskunskaper ger en trygghet i undervisningen.

Den kurs som du snart påbörjar ska ge dig möjligheter till att både fördjupa dig i ämnesteorin och i ämnesdidaktik. För lärare gäller att skapa situationer - öppna dörrar - för elever så att de kommer in i ämnet (Carlgren 2015; 135). Det gäller att väcka deras nyfikenhet. Detta kan göras med olika former av utmaningar. Att alltid ha elevernas intresse som utgångspunkt kan dock leda till en trivialisering av innehållet och till att undervisningen begränsas. Lärarens uppgift är att med olika medel skapa intresse och motivation och ge elever möjligheter att undersöka och utveckla nya kunskaper. Lärares arbete är en konstform!

Balansen mellan ämnesteorin och ämnesdidaktik

Men räcker det att ha mycket kunskap i ämnena? Nej, självklart inte.

Omfattande och djupa kunskaper är inte till någon nytta om man inte kan använda dem i undervisningen. Hur kunnig och karismatisk läraren än är så måste läraren ha didaktiska kunskaper för att kunna undervisa. De fyra ämneskurserna består mest av ämnesteorin men även en hel del ämnesdidaktik. Den femte delkursen som avslutar terminen är främst ämnesdidaktisk.

Vad skiljer egentligen innehållet i kursen från det som står i kursplanerna i Lgr 11?

Undervisningen i kursen utgår ifrån det som står i kursplanerna i Lgr 11 men innehållet är betydligt bredare och mer omfångsrikt än så. För att undervisa i de samhällsorienterande ämnena behövs djupare och bredare förståelse än den som eleverna ska få möjlighet att utveckla. Det finns t.ex. ett moment om antiken i historiekursen trots att antiken inte ingår i kursplanen för skolår 4-6.

Ur ett ämnesdidaktiskt perspektiv blir ämneskunskaper - enligt Bengt Schüllerqvist (2009) - en sorts "råvaror" för undervisningen. De behöver omvandlas, ges form och innehåll som

² SO-drama ingår i delkursen De samhällsorienterande ämnenas didaktik.

³ Dvs. Stormaktstiden.

passar för den aktuella undervisningssituationen, för de aktuella eleverna och för lärarens förmåga och kunskaper. Lärarens intressen och specialkunskaper har förstås betydelse för valet av stoff. Det är lättare att organisera undervisning om något som man är intresserad av. Tyvärr kan man inte som lärare bara arbeta med det man är extra intresserad av själv.

Att veta vad som är lätt respektive svårt för elever är en del av ämnesdidaktik. Dock kan det som är svårt för elever i en klass vara lätt för elever i en annan klass, i en annan del av landet. Den lokala kontexten och lärarens kunskaper präglar undervisningen och valet av de begrepp som lyfts fram. I klasser där elever har erfarenhet av olika naturtyper t.ex. fjäll, hedar och myrar kan det vara tacksamt att undervisa om djurs anpassning till miljön. I klasser där det finns elever som tillhör flera olika religioner blir undervisning om religion något annat än i en klass där eleverna är ointresserade och saknar erfarenhet av religion i vardagen.

I ämnesdidaktik kombineras ämnesteorier med pedagogisk och didaktisk teori i syfte att problematisera och skapa kunskap om undervisningens och lärandets innehåll (Bladh & Molin 2012). Ämnesdidaktiken hämtar inspiration både ifrån det enskilda ämnet som från pedagogiken. Sammansmältningen av pedagogik och ämne är enligt Lee Shulman (1987) ämnesdidaktikens kärna.

Det centrala i ämnesdidaktik är sålunda blandningen av ämnesinnehåll och pedagogik till en kunskap om hur vissa ämnen, teman och problem ska organiseras och anpassas efter elevers förmågor och intressen (Shulman 1987: 8). Man skulle kunna se ämnesdidaktik som en transformeringsarena mellan vetenskap, teori och verklighet. Odenstad refererar till Shulman när hon beskriver detta i en kunskapsöversikt:

Shulmans poäng är att det saknas något mellan ämneskunskaperna och de pedagogiska kunskaperna och detta saknade paradigm är ämnesdidaktiken, som Shulman betecknar *Pedagogical Content Knowledge* (PCK). Kort kan man säga att PCK handlar om en lärarskicklighet som innebär att man kan förklara, illustrera och på olika sätt exemplifiera ämnet för att göra det begripligt för eleverna. Det handlar alltså om att ha goda ämneskunskaper, men dessa ska kunna omformas och anpassas till en konkret undervisningssituation (Skolverket).

Den ämnesdidaktiskt kunniga läraren har enligt Shulman⁴ en bred repertoar som används för att kunna kommunicera innehållet till eleverna så att deras förståelse för fenomenet ökar (Skolverket). Lärarens PCK ökar enligt Odenstad alltså i takt med ökade erfarenheter av undervisning.

Fokus på begrepp

I kursen *Teorier om lärande* behandlades skillnaden mellan det vardagliga och vetenskapliga språket. Barn lär sig det enkla och vardagliga språket i hemmet och på fritiden. För att t.ex. lära sig och förstå historia måste elever kunna skilja på olika tidsperioder (epoker) t.ex. stormaktstiden och frihetstiden. De tillhör ju knappast vardagsspråket! För att förstå vårt klimat måste man känna till vad som kännetecknar olika klimatzoner och framför allt skilja på väder och klimat. Många av begreppen som ingår i kursen tillhör ämnesspråket och är nödvändiga för att förstå och kunna tala om innehållet (Arevik och Hartzell, 2015). Det räcker inte att elever vet att monarki betyder kungastyre de måste kunna använda begreppet när de t.ex. beskriver vad en republik är. Genom att diskutera skillnader i hur olika begrepp används i respektive ämne får eleverna möjlighet att se vad som skiljer ämnena åt. Om de

⁴ <http://people.ucsc.edu/~ktellez/shulman.pdf>

t.ex. får undersöka hur begreppet *källa* används i geografi och i historia kan detta, enligt Stolare (2015), ge eleverna möjlighet att se det specifika i respektive skolämne.

Klassens och skolans karaktär och läge dvs. kontexten har, som tidigare nämnts, betydelse för vilka möjligheter elever har att förstå och använda begrepp. Men kontexten är olika i olika skolor över landet. I några skolor associeras *respekt* med mer rädsla, medan i andra skolor har respekt mer med uppfostran att göra. För elever med begränsad språklig förståelse kan en text om att Rumäniens f.d. statschef Ceaușescu var grym betyda att han var häftig och tuff och inte en omänsklig och obarmhärtig statschef. Ett andraspråksperspektiv i SO-undervisning innebär att vara öppen för att textens innehåll kan tolkas och förstås på olika sätt. Språk, kultur och tradition är en del av kontexten vilket påverkar elevers förförståelse och måste därför ingå i lärares planering av undervisningens innehåll. Som lärare är det lätt att ta miste men i en klass där det inte är skamligt för elever att ha fel kan läraren också göra misstag.

Föräldrars olika livserfarenheter kan med hjälp av samarbetsläxor användas som en resurs i SO-undervisning och på vis utveckla ny begreppslik kunskap (Strandberg, 2013). Ett interkulturellt synsätt i SO-ämnena innebär att vara medveten om att den egna sociala bakgrunden ibland försvårar förståelse för hur barn och familjer från helt andra miljöer t.ex. tänker om skola och undervisning (jfr Lahdenperä, 2004).

Vardagliga begrepp och vardagsspråket är förankrat i livsvärlden - elevernas livserfarenheter (Arevik och Hartzell, 2015). Det är därför naturligt att elever försöker förstå begrepp med hjälp av de erfarenheter de har och av vardagsspråket. Speciellt för SO-undervisning är att elever på ett eller annat sätt mött de fenomen som tas upp i undervisningen tidigare och att de därför har en uppfattning om fenomenet. Eleverna har sett olika sorters kartor, de har sett hur man sorterar sopor, de har hört talas om Gustav Vasa, de har varit i en kyrka eller i en moské eller i ett stadshus osv. Om undervisningen tar sin utgångspunkt i elevers förförståelse så ökar deras motivation och motsatt, om undervisningen startar på en alltför abstrakt nivå, finns risk att intresset faller och att lärandet fördröjs (Arevik och Hartzell, 2015). Stolare (2015) jämför mötet mellan elevers livsvärld och skolämnena och hävdar att det är det samma som mötet mellan vardagsspråk och ämnesspråk. Lärare kan på olika sätt, och med hjälp av digitala verktyg, undersöka vilken sorts förståelse elever har innan undervisningen börjar (Arevik och Hartzell, 2015). Vidare kan de genom summativ och formativ bedömning undersöka hur förståelsen utvecklas och förändras.

Gemensamt för de fyra ämnena i Lgr 11 är att förmågorna i ämnet prioriteras. Faktakunskaper behövs alltid men behöver inte komma före utvecklingen av förståelse, färdigheter och förtroenheter – dessa fyra aspekter av kunnande finns med hela tiden. Elever ska kunna hantera stoff självständigt, de ska kunna generalisera och problematisera och tolka fenomen på olika sätt och utifrån olika perspektiv.

Lycka till med att skapa undervisning i de fyra SO-ämnena.

Än en gång välkommen till kursen!

Cecilia Lundholm, Stockholm i augusti 2020

Referenser

- Arevik, S. & Hartzell, O. (2015). *Att göra tänkande synligt: en bok om begreppsbaserad undervisning*. Stockholm: Liber.
- Bladh, G. & Molin, L. (2012). Skolämnet geografi och geografididaktisk forskning i Sverige och Norden. I Gericke, N. och Schüllerqvist, B. (red): *Ämnesdidaktisk komparation – länder, ämnen, teorier, metoder och resultat*.
- Carlgren, I. (2015). *Kunskapskulturer och undervisningspraktiker*. Daidalos.
- Ekdahl, I., Nohagen, L., och Sandahl, J. (2015). *Undervisa i samhällskunskap – en ämnesdidaktisk introduktion*. Liber, Stockholm.
- Lahdenperä, P. (2004). *Interkulturell pedagogik i teori och praktik*. Studentlitteratur, Lund.
- Schüllerqvist, B. (2009). Ämnesdidaktisk lärarforskning – ett angeläget forskningsfält. I red: Bengt Schüllerqvist och Christina Osbeck *Ämnesdidaktiska insikter och strategier Berättelser från gymnasielärare i samhällskunskap, geografi, historia och religionskunskap*. Karlstad University Press, Universitetsstryckeriet, Karlstad. s. 9-32.
- Shulman, L. S. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review*, 57, 1-22.
- Skolverket. *Att förstå sin omvärld och sig själv. Samhällskunskap, historia, religion och geografi*. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/forskning-for-skolan/2013/att-forsta-sin-omvarld-och-sig-sjalv>
- Stolare, M. (2015). SO ämnenas språkliga karaktär. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:874863/FULLTEXT01.pdf> Se även Stolare M. Skolverket 2015 Ord och begrepp i SO-ämnena. <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:874864/FULLTEXT01.pdf>
- Strandberg, M. (2013). *Läxor om och för kulturell mångfald men föräldrars livserfarenheter som resurs- några kritiska aspekter*. Doktorsavhandling. Institutionen för pedagogik och didaktik, Stockholms universitet.